

Voedselsoevereiniteit in Europa nu!

Slotverklaring Nyeleni Europa 2011: Europees Forum voor Voedselsoevereiniteit
Krems, 21 augustus 2011

De Europese volkeren ondervinden nu ook de eerste gevolgen van structurele hervormingen zoals regeringen in andere regio's, vooral in het Zuiden, die al eerder aan hun bevolking oplegden. Dit gebeurt met als enige bedoeling het kapitalisme te beschermen, samen met degenen die ervan profiteren (private banken, grote investeerders en multinationale ondernemingen). Alles wijst erop dat dit antisociale beleid in de nabije toekomst nog strenger en allesomvattender zal worden. De eerste protesten tegen deze economische en politieke systemen hebben al geklonken. Wij bieden met de Europese sociale bewegingen - creatief en energiek – een weerwoord op het wereldwijde landbouwmodel, omdat dat een exacte weerspiegeling is van het kapitalistisch systeem dat eraan ten grondslag ligt.

Voedselsystemen zijn met name gereduceerd tot een model van industriële landbouw dat beheerst wordt door enkele multinationale voedselbedrijven samen met een beperkte groep van grote afzetterijen. Dat model werd ontworpen om winst te maken en komt daarom zijn verplichtingen totaal niet na. In plaats van zich te wijden aan de productie van gezonde en betaalbare voeding ten voordele van de bevolking, focust het in toenemende mate op de productie van primaire producten zoals biobrandstof, veevoer en industriële gewassen die geteeld worden op grote plantages. Dat heeft zowel een enorme afname veroorzaakt van landbouwbedrijven en werkgelegenheid in de agrarische sector, als de promotie van een menu dat schadelijk is voor de gezondheid, en onvoldoende fruit, groenten en granen bevat.

Dit industriële productiemodel is afhankelijk van eindige fossiele brandstoffen en chemische inputs. Het erkent niet dat er grenzen zijn aan hulpbronnen zoals grond en water. Het is verantwoordelijk voor een groot verlies aan biodiversiteit en vruchtbaarheid van de grond, hetgeen mee de klimaatverandering veroorzaakt. Het dwingt duizenden mensen tot banen waarin hun meest fundamentele arbeidsrechten niet worden erkend en het leidt tot verslechterde werkomstandigheden voor boeren en boerinnen en werknemers, vooral voor migranten. Het leidt ons verder weg van een respectvolle en duurzame relatie met de natuur. Deze behandeling en uitbuiting van de aarde is er de eigenlijke oorzaak van dat meer dan een miljard mensen wereldwijd -(zoals momenteel in de Hoorn van Afrika)- in armoede leven en honger lijden. Bovendien veroorzaakt het gedwongen migratie en industriële voedseloverschotten die weggegooid worden of gedumpt worden op markten in en buiten Europa, waardoor de plaatselijke bevolking haar producten dan niet meer kan slijten.

Die situatie is het resultaat van het beleid inzake voedsel, financiën, handel en energie dat onze regeringen en de EU (vooral door het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid) ons al jaren opleggen, samen met multilaterale en financiële instellingen en de multinationale ondernemingen. Voorbeelden zijn de deregulering en liberalisering van landbouwmarkten en ook de voedselspeculatie.

Dit disfunctionele voedselsysteem van richting doen veranderen kan alleen door een complete heroriëntering van het beleid maar ook van de dagelijkse praktijk op het gebied van landbouw en voedsel. Het is van vitaal belang dat het voedselsysteem opnieuw ontworpen wordt op basis van de principes van voedselsoevereiniteit, vooral in Europa, en wel nu.

Daarom kwamen wij - meer dan 400 mensen uit 34 Europese landen- van 16 tot 21 augustus 2011 bij elkaar in Krems, Oostenrijk: Europeanen van de Atlantische oceaan tot aan de Oeral en Kaukasus, van het Noordpoolgebied tot aan de Middellandse Zee. Wij ontmoeten daar elkaar maar ook vertegenwoordigers van verschillende sociale bewegingen en maatschappelijke organisaties uit de rest van de wereld. Onze bedoeling is de ontwikkeling van een Europese beweging voor Voedselsoevereiniteit een stukje verder te brengen. Wij bouwen voort op de Verklaring uitgebracht door het Nyeleni Forum voor Voedselsoevereiniteit van 2007 in Mali, die het internationale kader voor voedselsoevereiniteit opnieuw bevestigde: voedselsoevereiniteit als het recht van volkeren om hun eigen voedsel- en landbouwsysteem op een democratische manier zelf te bepalen, zonder schade te berokkenen aan andere mensen of het milieu.

Er bestaan al veel ervaringen en landbouwpraktijken gebaseerd op voedselsoevereiniteit, hier en nu, op een lokaal, regionaal en Europees niveau. Ze tonen aan hoe dit principe kan toegepast worden.

Wij zijn mensen met dezelfde waarden, die allemaal gebaseerd zijn op de universele mensenrechten. Wij willen een vrije uitwisseling van mensen, en niet de vrije uitwisseling van geld en goederen die bijdraagt tot de vernietiging van de leefomgeving en zo veel mensen tot migratie dwingt. Ons doel is samenwerking en solidariteit in tegenstelling tot concurrentie. Wij eisen ook onze democratie weer op: alle mensen zouden betrokken moeten zijn bij alle beslissingen die van algemeen belang zijn en bij de ontwikkeling van beleid, zodat we collectief beslissen over de organisatie van ons voedselsysteem. Dat vereist de constructie van democratische systemen en processen die gevrijwaard zijn van geweld en van invloed van het bedrijfsleven, en die gebaseerd zijn op gelijke rechten en de gelijkwaardigheid van man en vrouw, wat ook zal leiden tot de afschaffing van het patriërchaat.

Velen onder ons zijn jonge mensen. Zij zijn de toekomst van onze samenleving en van onze strijd. Zij en wij zullen ervoor zorgen dat onze creativiteit en energie onze beweging zal versterken. Daarvoor moeten we kunnen meewerken aan de voedselvoorziening binnen alle beslissingsstructuren.

We zijn ervan overtuigd dat voedselsoevereiniteit niet alleen een eerste stap is naar het veranderen van onze voedsel- en landbouwsystemen, maar ook een eerste stap naar een veel grotere verandering in onze maatschappij.

Daarom zullen wij strijden voor:

Een andere productie en consumptie

We werken aan veerkrachtige voedselproductiesystemen die alle mensen in Europa van gezonde en veilige voeding voorzien, die de biodiversiteit en natuurlijke grondstoffen sparen en het dierenwelzijn respecteren. Dit vereist als ruggegraat ecologische landbouw- en visserijmodellen naast een veelvoud aan kleinschalige boeren-, tuinders- en visserijbedrijven die lokaal voedsel produceren. We verzetten ons tegen het gebruik van ggo's en werken met een grote diversiteit aan ggo-vrije variëteiten van zaden en dierenrassen die we ook zullen verzamelen en bewaren. We promoten een duurzame en gevarieerde voedselcultuur en vooral de consumptie van lokale, seizoensgebonden voeding van hoge kwaliteit, geen voedsel dat vele verwerkingsprocessen heeft ondergaan. Daarbij hoort een lagere consumptie van dierlijke producten, die alleen lokaal zouden moeten worden geproduceerd, met behulp van lokaal, ggo-vrij veevoer. Wij streven naar de herwaardering en verspreiding van kennis over voedselbereiding en -verwerking via educatie en training in vaardigheden.

Een andere wijze van distributie

We werken aan de decentralisatie van voedselketens en promoten markten met veel verschillende producten, waar solidaire en eerlijke prijzen gevraagd worden. We werken ook aan korte ketens en nauwere banden tussen producenten en consumenten in lokale voedselnetwerken om de uitbreiding en de macht van supermarkten tegen te gaan. Wij willen bouwstenen aanreiken waarmee mensen hun eigen voedselverdeelssystemen kunnen ontwikkelen zodat boeren (m/v) kunnen produceren voor hun gemeenschap. Dit vereist voedselveiligheidsvoorschriften en een lokale infrastructuur die steun bieden aan kleinschalige boerenbedrijven. Wij streven er ook naar dat het voedsel dat we produceren binnen bereik is voor alle mensen in de maatschappij, ook voor de mensen met weinig of geen inkomen.

Meer waardering voor het werk en een goede werkomgeving in de landbouw

We strijden tegen uitbuiting en de verslechtering van werk- en sociale omstandigheden en vóór de rechten van alle vrouwen en mannen die voedsel produceren, ook de rechten van seizoens- en migrantenarbeiders (m/v) die werken in de voedselverwerking, distributie- en afzetsector of op andere terreinen. We willen een regeringsbeleid dat sociale rechten respecteert en hoge eisen stelt op dat gebied, en dat publieke middelen alleen toekent als aan die eisen voldaan wordt. De samenleving moet meer waarde gaan hechten aan de rol van voedselproducenten en hun werknemers (m/v). Daarbij gaan wij uit van een inkomen waar mensen fatsoenlijk van kunnen leven. Wij willen gaan werken aan brede allianties tussen alle mensen die werken in het voedselsysteem.

Terugvordering van het recht op ons gemeenschappelijke erfgoed,

We verzetten ons tegen het herleiden van ons erfgoed tot bezit dat we kunnen patenteren en in geld kunnen omzetten. Dat gebeurt nu bijvoorbeeld met de grond en de zaden die door onze boeren (m/v) bewaard werden, met de landbouwdieren en visbestanden, met de bomen en bossen, met het water, met de atmosfeer en met onze kennis. De toegang tot dit gemeenschappelijk erfgoed mag niet worden bepaald door markten en geld. Bij het gebruik van gemeenschappelijke hulpbronnen, moeten de mensenrechten en de gelijkheid tussen man en vrouw voorop staan, zodat de samenleving er als geheel voordeel bij heeft. We erkennen ook dat we verantwoordelijk zijn voor een duurzaam gebruik van ons gemeenschappelijk erfgoed en voor het garanderen van de rechten van Moeder Aarde. Ons gemeenschappelijk erfgoed moet door middel van collectieve, democratische controle door de gemeenschap beheerd worden.

Verandering van het overheidsbeleid dat onze voedsel- en landbouwsystemen regelt

We strijden ook voor verandering van het overheidsbeleid en van de politieke structuren die nu onze voedselsystemen reguleren op het lokale, regionale, nationale en wereldwijde niveau, én voor het delegitiëren van de macht van grote bedrijven. Het overheidsbeleid moet coherent en complementair zijn, en het moet voedselsystemen en -culturen beschermen en promoten. Het beleid moet gebaseerd zijn op het recht op voedsel. Het moet honger en armoede bestrijden, in de basisbehoeften van mensen voorzien, en bijdragen aan klimaatrechtvaardigheid – in Europa én wereldwijd. We hebben beleidskaders nodig die voedselproducenten stabiele en eerlijke prijzen garanderen, agro-ecologische landbouw promoten, externe kosten in de voedselprijzen internaliseren, en landhervormingen doorvoeren. Zo'n beleid zou een toename van het aantal boeren (m/v) in Europa tot gevolg hebben. Het overheidsbeleid moet ontwikkeld worden met behulp van openbaar en controleerbaar onderzoek naar de manier waarop de hierboven gestelde doelen kunnen bereikt worden. Het beleid moet speculatie met voedsel onmogelijk maken en ervoor zorgen dat er geen schade wordt toegebracht aan bestaande lokale en regionale voedselsystemen en -culturen door dumping of door 'landgrabbing' in Europa, vooral in Oost-Europa, of in het Zuiden. We werken toe naar een nieuwe landbouw-, voedsel-, zaden-, energie-, en handelspolitiek voor Voedselsoevereiniteit in Europa, binnen een degelijk internationaal kader. Dat omvat in het bijzonder: een ander Gemeenschappelijk Landbouwbeleid; de afschaffing van de EU biobrandstoffen richtlijn, en het onderbrengen van het wereldwijde landbouwbeleid binnen de FAO in plaats van de WTO.

We roepen de burgers en sociale bewegingen in Europa op om samen met ons te strijden voor controle over onze voedselsystemen, en om de beweging van 'voedselsoevereiniteit in Europa NU' mee uit te bouwen!